

Ustanovení §§ 21 až 25 min. nařízení č. 397/1915 ř. z. jsou kryta Poplatky.
zmocňovacím předpisem § 22 odst. 9 cis. nař. č. 278/1915 ř. z. (nález
č. 10.804/36).

Podal-li poplatník včasné přiznání a uvedl-li v něm příjem ze Daň důchodová
služebních platů do výše 23.556 Kč jako součást daní podrobeného
ryzího důchodu, dlužno v tom spatřovati žádost za řádné vyměření
daně podle všeobecných ustanovení ve smyslu § 32 odst. 5 zákona
o přímých daních. — II. Ustanovení § 32 odst. 5 cit. zákona vztahuje se i na případy, spadající pod § 34 téhož zákona, kde »jiný«
důchod doplatníkův (§ 32 odst. 1 a 2) přesahuje ročně 500 Kč (ná-
lez č. 10.122/36).

Osvobození podle čl. I. zákona č. 70/1902 ř. z. nelze aplikovati Poplatky.
na právní jednání, kterých bylo zapotřebí, aby ústav, poskytující
komunální zápůjčku, obdržel od třetí osoby peněžité prostředky, po-
třebné k vyplacení zápůjčkové valuty (nález č. 10.708/36).

Hovorňa sudcov.

Dr. Alex Roth, Nitra:

Výživa dlžníka pri vnútenej správe.

I. Vnútená správa je nesporne z najostrejších prostriedkov exekučných. Zachycuje obyčajne jediný a výlučný zdroj dôchodku dlžníka (jeho hospodárstvo, dom, živnostenský podnik, alebo jeho osobnú služebnosť). Dôchodky tieto plynú naďalej veriteľom, z dlžníka-podnikateľa stáva sa jakýsi dlžník-zamestnanec. Tento podlieha kontrole vnúteného správcu, má všetky povinnosti riadneho zamestnanca, bez toho, že by mal — ako uvidíme — nárok na jeho práva (na plat, odmenu). Vnútená správa prepachtovaním úplne zbavuje dlžníka možnosti vykonávať ingerenciu na hospodársky vývin spravovaného majetku. Pri domácom spravovaní je dlžník značne obmedzovaný vôľou vnúteného správcu a vymáhajúcich veriteľov. Títo dost jednostranne sledujú účel dobyť čo najrýchlejšie vymáhanú pohľadávku trebárs i na úkor racionálneho hospodárenia na spravovanom majetku. Tento stav je národno- i súkromnohospodársky nezdravý a predlžuje sa ešte tým, že z výťažku správy musia byť hradené i trovy správcu a až potom vymáhaná pohľadávka. Vnútená správa predlžuje sa často na dobu viac rokov a otázka výživy dlžníka zostáva cez celú dobu neriešenou otázkou právnou.

II. Tento ostrý prostriedok exekučný je u nás veľmi rozšírený. Všeobecnou psychologickou príčinou tohoto úkazu je pravdepodobne pováľaná bezohľadnosť vymáhajúcich veriteľov. Všeobecnou príčinou hospodárskou je »hlad« veriteľa po peniazoch, vyvolaný vlastným nedostatkom finančným, na ktorom je závislá likvidita a prosperita jeho vlastnej existencie hospodárskej. — Zvláštnou príčinou väziacou v platnom čl. poriadku právnom je a) prílišná zdĺhavosť a pre veriteľa i riskantná nákladnosť na pr. dražebného pokračovania (odhad, formalistické dražebné riadenie, náklady odhadu a dražby, o ktorých veriteľ často ani nevie, či bude na ne výťažok dražby stačiť!), b) pozemková reforma, ktorá nám zanechala nemovitosti zaťažené zákazom zaťaženia a scudzenia pre býv. štátny pozemkový úrad a na tieto je možná exekúcia bez súhlasu štátn. poz. úradu výlučne len vnútenou správou (viď posudok najvyššieho súdu z 29. novembra 1921).

Napriek rozšírenosti tohoto exekučného prostriedku, nepostaralo sa platné právo nijak o výživu dlžníka po dobu vnútenej správy. Riešenie je prenechané ľubovôli, resp. uznanlivosti vymáhajúcich veriteľov. Pre tento moment a pre svoju rozšírenosť prestáva byť otázka výživy dlžníka otázkou rýdze právnou, a stáva sa i otázkou sociálnou.

III. Ako sme už naznačili, je táto otázka neriešenou a pre dlžníka iste veľmi páčivou medzerou nášho práva exekučného. Platné právo

exekučné nemá normy, ktorá by dávala dlžníkovi nárok na výživu proti veriteľom. Následkom toho najvyšší súd vyslovil zásadu (R II 359/1932), že dlžník nemá voči vymáhajúcim veriteľom pri vnútenej správe nároku na výživu (na jakési existenčné minimum) a prax nižších súdov drží sa konzekventne tejto zásady. Ak nechce veriteľ, alebo jeden z pripojených veriteľov poskytnúť dlžníkovi časť výťažku správy na výživu, nemôže sa dlžník dovolávať ani pomoci súdu, resp. súd nemôže pridržať neochotného veriteľa na poskytovanie existenčného minima (výživy). Riešenie otázky tak vitálneho významu pre dlžníka, ako je jeho výživa, prenecháva platné právo a právna praxa uznanlivosti (ľubovôli) veriteľov.

Toto riešenie zaráža preto, lebo odporuje podstatnej zásade nášho práva exekučného: zásade zaistenia existenčného minima pre dlžníka. Odporuje však i duchu nielen predprevratového, ale i sociálneho poprevratového zákondarstva, ktoré chráni zvýšenou mierou nároky na výživu. Z exekúcie mobilárnej sú na pr. vylúčené potraviny, kurivo, určité počet užitočných domácich zvierat, ktoré dlžník a jeho rodina potrebujú na výživu, určitá suma na nájomné, nástroje a prostriedky, ktoré živnostník, ale i intelektuálny pracovník potrebuje na výkon svojho povolania, t. j. na uhájenie svojej existencie (§ 2 zák. čl. 41/1908). Ak žije dlžník z platu, vylučujú sa z exekúcie, ako existenčné minimum, dve tretiny jeho dôchodku (pri veľkých platoch môže to byť obnos pomerne vysoký), minimálne mu však musí zostať Kč 6.000.— ročne (zákon č. 314/1920). Koľko dlžníkov pod vnútenou správou by sa spokojilo s týmto existenčným minimom?! Príjmy dlžníka, ktoré predvídateľne stačia len na jeho veľmi skrovnú výživu, sú z exekúcie vôbec vylúčené; ako pôžitky válečných poškodencom (zák. č. 142/1920), podpory v nezamestnanosti (zák. č. 116/1932), naturálne (!) výmenky nepresahujúce obnos Kč 4.000.— ročne (čl. I. zák. č. 66/1925), dary z milosti a výživné a výslužné, nakoľko sú menšie než Kč 4.000.— ročne (čl. VI. zák. č. 23/1928). Podobné predpisy platia i o dôchodkoch invalidných a starobných, poskytovaných sociálnymi poisťovňami.

Keďže nie je záujmom zákonodarcovým a ním reprezentovaného kolektívu štátneho, aby sa zväčšoval počet tých, o výživu ktorých nie je postarane, ide zákonodarca v ochrane nároku na výživu v spomenutých prípadoch tak ďaleko, že chráni existenčné minimum dlžníka i proti jeho vôli a prehlasuje každé opatrenie, ktorým by nezabaviteľné minimum bolo vylúčené alebo obmedzené (postup, poukaz, založenie) za právne bezúčinné. Výnimku činí len v prípadoch, keď sa exekúciou vymáha výživné pre veriteľa. Tu pripúšťa exekúcie i na existenčné minimum dlžníka (približne na jeho polovičku), nárok na výživu vynucuje i trestneprávnymi normami (zák. č. 4/1934) a odníma ochranu, ktorú poskytuje stavom zvlášť privilegovaným, ak ide o výživu (neplatia ku pr. úľavy pre zemedelcov a nezamestnaných, keď sa vymáha pohľadávka výživného: §§ 17. vlád. nar. č. 250. a 251. z roku 1935).

Zákonodarca, ako vidíme, náležite si cení sociálnu funkciu zaistenej výživy a chráni ju všade privilegovane. Nečiní to len v prípadoch, kde by to dlžník najviac potreboval: v prípade všeobecnej exekúcie na majetok dlžníka (viď § 6 konkurzného poriadku) a v prípade všeobecnej exekúcie na úžitky dlžníka (vnútená správa). Príkrošť a nesociálnosť tohto usporiadania je však zmiernovaná výnimkou, ktorá nám naznačuje líniu vývinu zákonodarného v otázke, ktorú prejednávame. Pri živnostenských podnikoch remeselných, ktoré prevodzuje majiteľ sám, alebo najviac so 4 pomocníkmi, vnútená správa nie je dovolená (§ 91 čl. VI. zák. 23/1928). U týchto podnikov bude sa jednať o malých remeselníkov (kováči, zámočníci, stolári, krajčíri, obuvníci, holiči), výťažok podniku bude práve stačiť na výživu majiteľa, jeho zamestnancov a ich rodín, teda na krytie existenčného minima a zákonodárca ceniac si viac záujem celku na zaistenej výžive jednotlivcov, ako záujmy veriteľov, vylučuje exekúciu vnútenou správou, ktorá by túto výživu ohrožovala.

IV. Zákonodarná úprava, práve spomenutá, nám naznačuje, ako by sa mala riešiť otázka výživy dlžníka pri vnútenej správe. Je riešením neistým a protiví sa konečne i dobrým mravom odkázať dlžníka svojou výživou na uznanlivosť veriteľov, alebo prenechať tomu, aby si výživu fakticky obstaral. Dlžník má mať nárok na výživu, na zaistenie svojho existenčného minima. Pri vnútenej správe vo vlastnej režií koná ureca práce a je často jediným odborníkom. Jestliby nepracoval, musela by miesto neho pracovať platená sila, alebo vnútený správca, ktorý by si činil nárok na zvláštnu odmenu. Bolo by len slušné a spravodlivé, aby dlžník za svoju prácu mal nárok na odmenu, ako každý iný, a najnižšou hranicou tejto odmeny by musela byť výživa jeho a osôb, o ktoré sa podľa zákona má starať. Výšku tohto existenčného minima (v nedostatku dohody medzi stranami) mohol by určovať nestranný sudca (exekučný, ktorý nariadil výkon vnútenej správy) a keby zistil, že výťažok nestačí ani na výživu dlžníka, mal by mať legálnu možnosť zrušiť vnútenú správu. Bagatelných vnútených správ by nemalo byť, tak, ako nemá byť bagatelných dražieb na nemovitosti (ak nepresahuje najvyššie podanie exekučné trovy veriteľa, zruší súd z úradu dražbu: § 4 bod 10. exek. novely 1/1933).

Z dôvodov sociálnej oportunity mal by mať dlžník nárok na výživu a tento nárok by mu mohol byť poskytovaný už dľa dnešného stavu zákonného, ovšem zinenou právnej praxe. Máme na zreteli vnútenú správu domácim spravovaním. Dlžník sa jej aktívne zúčastňuje. Odmena za jeho prácu (minimálne jeho existenčné minimum) mala by byť považovaná za náklady vnútenej správy, a ako taká, hradená dľa § 250 exek. zákona z výťažku prednostne. Keby nestačil výťažok a veriteľa by odopreli hradíť náklady na výživu dlžníka zálohou, mala by nastať sankcia citovaného §: zrušenie vnútenej správy.

Sociálna spravodlivosť a intencia nielen platného práva, ale i zákonodarnej činnosti de lege ferenda iste by odôvodňovaly trochu extenzívnejšiu interpretáciu pojmu »náklady« a umožňovaly by subsumovať mu pojem »výživy« dlžníka. Takáto interpretácia znamenala by ďalší krok ku predu na tej linii, ktorú náš zákonodárca zachováva, na linii ochrany dlžníkov malých a menších. Reforma exekučného práva mala by odstrániť pochybnosti o otázke, ktorú sme prejednali, a to v smysle pre dlžníka priaznivom.

Hovorňa verejných notárov.

Dr. Michal Slávik, Trenčín:

Vykonavateľ dražby.

Otázka, ktorý orgán má vykonávať dražbu dosiaľ nie je ešte na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi v praxi dostatočne rozriešená, lebo niektorý okresný súd všetky dražby nechá vykonávať súdnymi zriadenkami alebo kancelárskymi úradníkmi, iný okresný súd v budove okresného súdu zadržanú dražbu dá vykonať sudcom alebo verejným notárom a všetky dražby mimo budovy okresného súdu vykonávať nechá súdnymi zriadenkami alebo kancelárskymi úradníkmi.

V tomto ohľade je smerodajný odst. 2. § 154 zák. čl. LX. z r. 1881: »Na dražbu, ktorá má byť vykonaná v sídle pozemnoknižnej vrchnosti (§ 147) vysielaajú sa zpravidla člen súdu alebo verejný notár, — avšak na dražbu, ktorá má byť vykonaná na mieste samom, zpravidla sa vysiela súdny exekútor; — rešpektíve dožiada sa za účelom vyslania súdneho exekútora ten okresný súd, na území ktorého má byť dražba vykonaná«.

V zátvorke uvedený § 147 v svojom odstavci 2. stanovil, že keď odhadná cena nehnuteľnosti prevyšovala 10.000 Kč, taktiež i vtedy, keď táto cena bola síce nižšia, ale nehnuteľnosť ležala v sídle alebo blízko sídla okr. súdu, vtedy dražba sa vykonala v miestnosti okr. súdu, ináč ale ak od-